

Luxembourg, 17. desember 2010

PRESSEMELDING 6/2010

Dom i sak E-5/10 *Joachim Kottke mot Präsidial Anstalt og Sweetyle Stiftung*

NASJONALE REGLER SOM KREVER AT UTENLANDSKE SAKSØKERE STILLER SIKKERHET FOR SAKSOMKOSTNINGER, KAN UTGØRE DISKRIMINERING I STRID MED EØS-AVTALEN

EFTA-domstolen avga i dag en rådgivende uttalelse som svar på spørsmål den var blitt forelagt av Fürstliches Obergericht i Liechtenstein vedrørende tolkningen av EØS-avtalen artikkel 4.

Saksøker er en tysk advokat som, i egenskap av testamentsfullbyrder for en testator som var bosatt i Tyskland, søker å få gjort ugyldige eller uvirksomme eller å få satt til side instruksjoner som den avdøde ga til Präsidial Anstalt om å etablere Sweetyle Stiftung (begge registrert i Vaduz, Liechtenstein).

For Fürstliches Obergericht gjelder det saksøkers anke over en kjennelse fra Fürstliches Landgericht som påla ham å stille sikkerhet for saksomkostninger som sannsynligvis vil bli pådratt av de saksøkte som er registrert i Liechtenstein. Kjennelsen er grunnet på en bestemmelse i Liechtensteins sivilprosessordning som fastsetter at saksøkere som ikke har bopel i Liechtenstein, på begjæring fra saksøkte må stille sikkerhet for saksomkostninger med mindre noe annet følger av traktatforpliktelser.

Saksøker har påkjært kjennelsen og anfører at EØS-avtalen er til hinder for en plikt til å stille sikkerhet for saksomkostninger når denne ikke også gjelder for bosatte i Liechtenstein. Etter saksøkers oppfatning vil dette innebære indirekte diskriminering på grunnlag av nasjonalitet – i strid med forbudet mot diskriminering i EØS-avtalen artikkel 4.

EFTA-domstolen konkluderte med at en slik nasjonal sivilprosessregel som i denne saken innebærer indirekte diskriminering omfattet av EØS-avtalen artikkel 4 fordi den i praksis gjør det vanskeligere for andre EØS-borgere enn borgere av den angjeldende staten å anlegge sivilt søksmål for nasjonale domstoler.

Imidlertid la EFTA-domstolen også til grunn at en regel i nasjonal rett som tar hensyn til vanskelighetene med å fullbyrde dommer i utlandet i prinsippet kan forfølge et tvingende allment hensyn som er legitimt og berettiget. En slik regel vil beskytte saksøktes interesser ved å kreve at saksøkere bosatt i utlandet stiller sikkerhet for saksomkostninger, og dermed settes slike saksøkte i en stilling som svarer til situasjonen der saksøker er bosatt i samme jurisdiksjon. Som videre krav for at diskriminering skal være rettferdiggjort av denne grunn, la EFTA-domstolen til grunn at den nasjonale bestemmelsen må anses å være nødvendig og ikke urimelig inngripende i sin ivaretagelse av de tvingende allmenne hensyn.

I vurderingen av nødvendigheten av en nasjonal bestemmelse som krever at en saksøker som ikke er bosatt i landet, stiller sikkerhet for saksomkostninger, la EFTA-domstolen til grunn at det må tas hensyn til gjeldende regler om anerkjennelse og fullbyrding av utenlandske dommer i sivile saker i den staten der saksøker er bosatt. I så henseende pekte EFTA-domstolen på at regler om anerkjennelse og fullbyrding av utenlandske dommer varierer fra land til land. Enkelte stater anerkjenner og fullbyrder utenlandske dommer uten å være folkerettslig forpliktet til det, mens andre stater av prinsipp ikke anerkjenner og fullbyrder utenlandske dommer i fravær av slik forpliktelse.

EFTA-domstolen la til grunn at det også må vurderes om den byrde som slike tiltak pålegger saksøker, innebærer en urimelig inngripende diskriminering, sett på bakgrunn av formålet med lovgivningen. EFTA-domstolen kom til at dette er tilfelle i saker hvor staten der saksøkeren er bosatt, fullbyrder kjennelser om saksomkostninger – unilateralt eller på grunnlag av folkerettslige forpliktelser. Også for andre tilfeller kom EFTA-domstolen til at det ikke kan kreves sikkerhetsstillelse på en måte som innebærer en uforholdsmessig inngripen i den interesse i å anlegge søksmål som saksøkere bosatt i utlandet kan ha. Særlig innebærer dette at sikkerhetsstillelse ikke kan kreves innen veldig kort tid eller for et beløp som ikke står i forhold til kostnadene som sannsynligvis vil påløpe for saksøkte, eller som er urimelig høyt. Etter EFTA-domstolens oppfatning er viktige faktorer også den form for sikkerhet som kreves, situasjonen som gir opphav til kravet om sikkerhet og hvorvidt saksøkeren har krav på rettshjelp.

Dommen er tilgjengelig i fulltekst på internett, se www.eftacourt.int.

Denne pressemeldingen er ikke et offisielt dokument. Venligst merk at EFTA-domstolen ikke kan kommentere saken.